

בש"פ 6052/20 - מופידסרנדח, מוחמד סרנדח נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6052/20

לפני:

כבוד השופטת י' וילנר

העוררים:

1. מופידסרנדח
2. מוחמד סרנדח

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
במ"ת 13994-05-20 ובמ"ת 30141-04-20 מיום
17.8.2020, שניתנה על-ידי כב' השופט א' רומנוב

בשם העוררים:

עו"ד אמיר נבון

בשם המשיבה:

עו"ד בתשבעאבגז

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רומנוב) במ"ת 30141-04-20 ובמ"ת 13994-05-20 מיום 17.8.2020, בגדרה הורה על מעצרו של העורר 1 (להלן: מופיד) מאחורי סורג ובריח, ועל מעצרו של העורר 2 (להלן: מוחמד) בפיקוח אלקטרוני, וזאת עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם.

רקע והליכים קודמים

2. נגד העוררים, אחים, הוגש כתב אישום מתוקן ממנו עולה כי בשנת 2015 נישאה אחותם למוחי שאמי (להלן בהתאמה: ו' ומוחי). בחודש מרץ 2020 נפרדו ו' ומוחי עקב סכסוך. בעקבות פניות שונות של מוחי לו' באמצעות הרשת החברתית "פייסבוק", החליטו העוררים לתקוף אותו ולחבול בו חבלה חמורה. לשם כך הצטיידו העוררים בסכין ובכלי נשק חם, וביום 14.4.2020, בשעות הלילה, הגיעו השניים לרחוב הסמוך למקום מגוריו של מוחי במחנה הפליטים שועפאט, כשהם רכובים על קטנוע. מופידשכנע את מוחי לצאת אל הרחוב, והעוררים המתווכים לו כאשר כלי הנשק שברשותם מוסתרים. מוחי יצא אל הרחוב, לחץ את ידי העוררים, ואז הוציא מוחמד את הסכין ודקר את מוחי שוב ושוב ברגלו ובבטנו. כל זאת, בעוד שמופיד אווז במוחי ומכהו באגרופיו. או אז יצא אף אחיו של מוחי (להלן: מוחמד שאמי; מוחי ומוחמד שאמי יכנונו להלן יחד: המתלוננים) אל הרחוב וניסה לחלץ את מוחי מידי העוררים. בהמשך לכך, הוציא מופיד את כלי הנשק הטעון ממקום המסתור שמתחת למושב הקטנוע, ומוחמד הרפה ממוחי והסתער על מוחמד שאמי כשהוא אווז בסכין. האחרון נפל ארצה, ומוחמד דקר אותו ובעט בו שוב ושוב. בה בעת ירה מופיד לעבר ראשו של מוחמד שאמי, והחל לדלוק אחר מוחי (אשר נמלט מהמקום), וירה לעברו שתי יריות.

בהמשך לאמור לעיל, הובהל מוחמד שאמי לקופת החולים הסמוכה, ומופיד ניסה להיכנס לקופת החולים במטרה להוסיף ולפגוע בו. אף כאשר פונה מוחמד שאמי באמבולנס לבית החולים איים עליו מופיד באמרו כי "טרם גמר איתו את החשבון". במעשיהם המתוארים גרמו העוררים למוחי חמישה פצעי דקירה בגבו ובירכו והוא נזקק לטיפול רפואי. כן נגרמו למוחמד שאמי ארבעה פצעי דקירה אשר הובילו לפגיעה בטחול ובכלייתו השמאלית, ואף הוא נזקק לטיפול רפואי (להלן: האירוע).

על רקע האמור, הואשמו העוררים בביצוע עבירה של נשיאת נשק שלא כדין לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; בביצוע שתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין; ובביצוע שתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין. כמו כן, הואשם מופיד בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

3. המשיבה הגישה לבית המשפט המחוזי בקשות להורות על מעצר העוררים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם, ובקשותיה התקבלו בהחלטה מיום 19.5.2020 (כב' השופט א' רובין; להלן: ההחלטה הראשונה). בית המשפט המחוזי קבע כי קיימות ראיות לכאורה לאשמת העוררים; כי העבירות המיוחסות להם מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים); וכי נסיבות ביצוע המעשים המתוארים בכתב האישום מלמדות על סכנה ניכרת הנשקפת מן העוררים. עוד נקבע כי מסוכנותם הגבוהה של העוררים אינה מאפשרת את שחרורם בתנאים מגבילים או את מעצרים בפיקוח אלקטרוני, וכן כי לא נדרש תסקיר מטעם שירות המבחן לעניין זה.

4. העוררים הגישו לבית משפט זה ערר על ההחלטה הראשונה (בש"פ 3280/20), ובדין שהתקיים לפני כב' השופט ע' גרוסקופף, הסכים בא-כוחם לקיומן של ראיות לכאורה וצמצם את הערר אך לבקשה כי יוגש תסקיר מעצר מטעם שירות המבחן. בהחלטה מיום 26.5.2020 קיבל בית משפט זה את הערר, ובתוך כך עמד על חומרת המעשים המתוארים בכתב האישום, אך ציין כי בשים לב להסכם סולחה שהושג בין משפחות העוררים והמתלוננים (להלן: הסכם הסולחה), יש מקום לקבל תסקיר מעצר ביחס לאפשרות שחרורם של העוררים לחלופת מעצר. כן נקבע כי תסקיר

המעצר יתייחס גם למסוכנות העוררים ולאפשרות שחלופת מעצר תאיין מסוכנות זו. בית משפט זה הוסיף וציין כי אין בהחלטתו המתוארת "כדי להביע עמדה כלשהי ביחס לשאלה האם יש מקום להעביר [את העוררים, י.ו.] למעצר בפקוח אלקטרוני או לשחררם לחלופת מעצר" (להלן: ההחלטה בערר הראשון).

5. בראשית חודש יולי 2020 הוגשו תסקירי מעצר, בהם תוארה מסוכנות ניכרת להישנות עבירות מצד העוררים, ושירות המבחן נמנע מהמלצה על שחרורם לחלופת מעצר או על מעצרם בפקוח אלקטרוני. בחלוף למעלה מחודש הוגשו תסקירי מעצר משלימים, בהם צוין כי בפגישה עם מוחי הובהר שהליך הסולחה בין משפחות העוררים והמתלוננים הושלם, והלה אף הצהיר כי הוא התפייס עם העוררים ואינו חושש מפני האפשרות שהללו ישוחררו בתנאים מגבילים. בתסקירים המשלימים נבחנה האפשרות כי מוחמד ישוחרר לחלופת מעצר בבית דודתו בסילוואן, כמו גם האפשרות שמופיד ישוחרר לחלופת מעצר בדירה ששכרה משפחתו באבו-גוש. שירות המבחן התרשם לחיוב מן המפקחים שהוצעו על-ידי העוררים, וכן התרשם, בין היתר, כי תקופת המעצר הרתיעה את העוררים, וכי לאור השלמתו של הליך הסולחה, יש בחלופות המעצר המוצעות כדי להפחית את הסיכון להישנות עבירות מצדם. נוכח כל האמור, המליץ שירות המבחן לשחרר את העוררים לחלופות מעצר.

6. העוררים ביקשו, אפוא, כי בית המשפט המחוזי יאמץ את המלצות שירות המבחן בתסקירים המשלימים, ויורה על שחרורם לחלופת מעצר. המשיבה התנגדה לכך.

החלטת בית המשפט המחוזי

7. בהחלטה מיום 17.8.2020 עמד בית המשפט המחוזי על המסוכנות הנשקפת מן העוררים, בייחוד כלפי מוחי, וזאת נוכח נסיבות ביצוע המעשים המיוחסים להם בכתב האישום. כן נקבע כי אומנם יש ליתן משקל להסכם הסולחה ולכך שעל פני הדברים נדמה שהצדדים חפצים בשיקום היחסים ביניהם, כמו גם בשיקום היחסים בין מוחי ובין ו'. ואולם, לצד זאת, קבע בית המשפט המחוזי כי הליך השיקום האמור מצוי בתחילתו, כי אין לדעת אם הליך זה יצלח, וכי כישלונו עלול להעמיד את מוחי בסכנה.

בסופו של דבר, ראה בית המשפט המחוזי להבחין בין מופיד ובין מוחמד, וציין כי מופיד הוא האח הבכור במשפחה, כי הלה ריצה בעבר שבעה חודשי מאסר, כי תלוי ועומד נגדו כתב אישום בתיק נוסף, וכי מכתב האישום דן עולה שהוא נטל חלק דומיננטי יותר באירוע, ובעיקר – נשא כלי נשק וירה אל עבר המתלוננים. עוד צוין כי כלי הנשק טרם אותר על-ידי המשטרה או הוסגר לידה, ומשכך קיימת סכנה מפני שימוש חוזר בכלי נשק זה על-ידי מופיד, אם ישוחרר. נוכח האמור, קבע בית המשפט המחוזי כי אין בחלופת המעצר שהוצעה כדי לאיין את מסוכנותו של מופיד, ואף אין מקום להורות על מעצרו בפקוח אלקטרוני. נקבע, אפוא, כי אין מקום לשנות מן ההחלטה הראשונה לפיה מופיד ישהה במעצר מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

אשר למוחמד קבע בית המשפט המחוזי כי נשקפת ממנו סכנה, אך זו פחותה מן הסכנה הנשקפת ממופיד; כי אף חלקו באירוע פחות דומיננטי; וכי הלה נעדר עבר פלילי. לפיכך, נקבע כי מוחמד ישהה במעצר בפקוח אלקטרוני

בדירה שנשכרה על-ידי משפחתו באבו-גוש, וזאת בנוסף לפיקוח אנושי ולערבויות כספיות.

על החלטה זו נסב הערר שלפניי.

הערר דן

8. בערר שלפניי נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בקבעו כי יש להבחין בין העוררים בכל הנוגע לאפשרות שחרורם לחלופת מעצר, וכי בתוך כך ניתן משקל ניכר יתר על המידה לעברו הפלילי של מופיד, הכולל הרשעה אחת בלבד. עוד נטען כי החלטת בית המשפט המחוזי אינה עולה בקנה אחד עם ההחלטה בערר הראשון, בה נקבע כי על שירות המבחן לבחון את האפשרות לשחרור שניהעוררים לחלופת מעצר. זאת, כך נטען, חרף התרשמותו של בית משפט זה ממכלול נסיבות העניין, ובהן עברו הפלילי של מופיד וחלקו במעשים המתוארים בכתב האישום. כמו כן, מבקשים העוררים לאמץ את המלצות שירות המבחן בתסקירים המשלימים, וטוענים כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספק להסכם הסולחה ולמאמצים שנעשו לשקם את היחסים בין הגורמים המעורבים במקרה דן.

9. בדיון שנערך לפניי ביום 6.9.2020 חזר בו מוחמד מן הערר בנוגע לעצם מעצרו בפיקוח אלקטרוני, ועמד על הטענה כי שגה בית המשפט המחוזי בקבעו כי הוא ישהה במעצר בדירה שנשכרה באבו-גוש, ולא בבית דודתו בסילוואן – אשר נבחנה ואושרה על-ידי שירות המבחן. בהמשך לכך הודיעה המשיבה על הסכמתה לשינוי כתובת מעצרו של מוחמד בפיקוח אלקטרוני, כך שזה ישהה בבית דודתו בסילוואן כאמור.

10. אשר לערר בעניינו של מופיד, סמכה המשיבה את ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי והוסיפה כי בהחלטה בערר הראשון נקבע אך שיוגש תסקיר מעצר מטעם שירות המבחן, אך לא נקבע כי יש לשחרר את העוררים. עוד צוין כי שירות המבחן עמד בתסקיריו הראשונים על מסוכנות העוררים העולה מנסיבותיהם האישיות ומנסיבות ביצוע העבירות המתוארות בכתב האישום.

דיון והכרעה

11. לאחר שנדרשתי לטענות הצדדים לפניי – בכתב ובעל פה, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות בכל הנוגע למעצרו של מופיד, כפי שיבואר להלן.

12. כידוע, בבחינת בקשה למעצר עד תום ההליכים יש לבחון האם קיימות ראיות לכאורה לאשמת הנאשם, וכן האם קיימת עילת מעצר בעניינו (ראו: סעיפים 21(א)-(ב) לחוק המעצרים). כן יצוין כי אף אם השאלות האמורות תיענינה בחיוב, נדרש בית המשפט להוסיף ולבחון האם ניתן להשיג את תכלית המעצר באמצעות חלופת מעצר אשר פגיעתה בחירות הנאשם פחותה (ראו: סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים). עוד נקבע בחוק המעצרים כי אם מצא בית המשפט

שהתמלאו התנאים להורות על מעצר הנאשם, אך לא ניתן להשיג את תכלית מעצרו באמצעות חלופה כאמור, אזי רשאי הוא לקבוע כי המעצר יהיה בפיקוח אלקטרוני, ולא מאחורי סורג ובריה (ראו: סעיף 22ב לחוק המעצרים; וכן ראו: בש"פ 6045/20 אבו צהיבאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (7.9.2020)).

13. בענייננו, מופיד הסכים לקיומן של ראיות לכאורה לאשמתו, וכן העבירות המיוחסות לו מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4), שכן אלה נעשו לכאורה תוך שימוש בנשק חם. על רקע זה, יצוין כי סעיף 22ב(1) לחוק המעצרים קובע כי אין להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני של נאשם בעבירות המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית כאמור, "אלא אם כן שוכנע בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם... ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני". במקרה דנן, אינני סבורה כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים את מעצרו של מופיד בפיקוח אלקטרוני. זאת, נוכח עברו הפלילי, וכן לאור חומרתם הרבה של המעשים המיוחסים לו בכתב האישום – אשר בוצעו בצוותא, בעורמה ותוך שימוש חוזר ונשנה בנשק חם. עוד יש לציין כי אף לאחר פינויו של מוחמד שאמי לקופת החולים, ולאחר מכן לבית החולים, לא אמר מופיד נואש, ניסה להוסיף ולפגוע במוחמד שאמי, ואף השמיע כלפיו איומים לפיהם "טרם גמר איתו את החשבון". מעשים אלה מעידים, אפוא, על מסוכנות גבוהה, אשר אין די במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיינה.

14. כמו כן, לא למותר להוסיף ולציין כי לא אחת עמד בית משפט זה על המסוכנות הגבוהה הנשקפת מנאשמים בעבירות נשק, אשר אך במקרים חריגים ניתנת לאיון על-ידי מעצר שאינו מאחורי סורג ובריה (ראו: בש"פ 4575/17עליאן' מדינת ישראל, פסקה 12 (3.7.2017); בש"פ 7537/18 רג'בי' מדינת ישראל, פסקה 27 (20.11.2018); עניין אבו צהיבאן, בפסקה 10). לא מצאתי כי המקרה דנן נמנה עם מקרים חריגים אלה.

15. כמו כן, יצוין כי לא ראיתי להתערב בהבחנה שביצע בית המשפט המחוזי בין מופיד לבין מוחמד, וזאת הן בבחינת נסיבותיהם האישיות והן בבחינת חלקם בביצוע המעשים המתוארים בכתב האישום. בתוך כך, יש ליתן משקל לעברו הפלילי של מופיד, לשימוש שביצע הלה בנשק חם במסגרת האירוע, ולעובדה כי כלי הנשק האמור טרם אותר ועלול לשמש לביצוע עבירות נוספות. כל אלה מעידים על כך שהסכנה הנשקפת ממופיד גבוהה ממסוכנותו של מוחמד. זאת ועוד, לא מצאתי ממש בהסתמכות העוררים בהקשר זה על ההחלטה שניתנה בערר הראשון. הלכה למעשה, כל שנקבע בהחלטה זו הוא ששירות המבחן יגיש תסקיר מעצר בעניינם של העוררים, תוך שצוין במפורש כי אין בכך משום הבעת עמדה באשר לאפשרות שחרורם לחלופת מעצר או מעצרים בפיקוח אלקטרוני.

16. בנוסף, אציין כי לא נעלמה מעיני המלצת שירות המבחן לשחרר את מופיד לחלופת מעצר, ואולם, הלכה ידועה היא כי בית המשפט אינו מחויב להמלצות שירות המבחן, ורשאי לסטות מהן בהתאם לשיקול דעתו (ראו: בש"פ 6145/16 אבו צהיראן' מדינת ישראל, פסקה 16 (15.9.2016); בש"פ 2727/18 חיימוב' מדינת ישראל, פסקה 8 (11.4.2018)). במקרה דנן נתן בית המשפט המחוזי את דעתו על התסקירים שהוגשו בעניינו של מופיד, אך סבר, כאמור, שלא ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת הימנו בדרך של חלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני. לא ראיתי להתערב במסקנתו זו.

17. אשר על כן, הערר נמחק במה שנוגע לעצם מעצרו של מוחמד בפיקוח אלקטרוני, מתקבל בהסכמה ביחס

לכתובת בה ישהיה מוחמד במעצר בפיקוח אלקטרוני, ונדחה בכל הנוגע למעצרו של מופיד עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

ניתנה היום, כ' באלול התש"ף (9.9.2020).

ש ו פ ט ת
